

відвідуванні їх студентами, але у встановлений розкладом і досить обмежений час, проте завдяки використанню сучасних Інтернет-технологій отримання висококваліфікованої викладацької підтримки стає не тільки доступнішим для студентів, а й більш інформаційно ємним і мобільним. І це не єдиний аспект модернізації технологій організації самостійної роботи. Упровадження елементів дистанційного навчання, використання спеціальних електронних систем управління навчальними курсами (Moodle та ін.), програм, придатних для генерування і перевірки індивідуальних математичних завдань (Wolfram Problem Generator, MyOpenMath [2 та ін.]) дозволяє зміцнювати дидактичні ресурси, підвищувати ефективність самоосвітньої діяльності майбутніх учителів математики, сприяти набуттю ними цінного у професійному плані досвіду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугра А. В. Психолого-педагогічні особливості самостійної навчальної діяльності студентів у процесі вивчення математичних дисциплін / А. В. Бугра // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. – Вип. 45. – Кривий Ріг : ДВНЗ “КНУ”, 2015. – С.276-284.
2. Жданова Ю. Д. Автоматизація процесу генерування і перевірки індивідуальних навчальних завдань для студентів з теми “Дії в кільці многочленів” / Ю. Д. Жданова, С. О. Спасітелева, С. М. Шевченко // Фізико-математична освіта : наук. журнал. – 2017. – Вип. 1(11). – С.42-47.
3. Ярошенко О. Г. Порівняльний аналіз стилів навчальної діяльності студентів різних спеціальностей / О. Г. Ярошенко, Т. М. Деркач // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 1. – С.43-47.

Мельниченко Р.К.,
кандидат біологічних наук,
доцент
(Житомирський державний
університет імені Івана Франка)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

Важливою ознакою світової та європейської освіти, починаючи з другої половини ХХ ст., став курс на неперервну освіту протягом життя, що передбачає вміння вчитися, пізнавати і користуватися знаннями, робити власну справу, працювати в команді, спілкуватися, вчитися жити разом з іншими людьми у суспільстві, розвивати власні особисті та професійні якості. Сьогодні в Україні, як і у всьому світі, відбувається перехід від когнітивної до компетентної парадигми навчання, а

центральною фігурою освітніх реформ стає вчитель. Вимоги до його професійних якостей зростають у зв'язку ще з одним магістральним напрямком перебудови вітчизняної системи освіти – переходом до профільного навчання у старшій школі. Нагальною проблемою сьогодення є підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів для роботи в профільній школі. Цей процес здійснюється як під час навчання бакалаврів і магістрів у вищих навчальних закладах, так і в системі післядипломної педагогічної освіти (формальної та неформальної). Сучасне суспільство потребує кваліфікованого творчого учителя, здатного до соціальної адаптації та реалізації власного творчого потенціалу. Саме тому питання формування професійної компетентності педагога, в тому числі вчителя біології, є актуальними і пріоритетними.

Більшість дослідників визначають поняття “компетентність” як інтегральну властивість особистості, здатність виконувати свої фахові обов'язки та соціальні функції через поєднання теоретичних надбань, умінь, навичок, життєвих цінностей, здібностей тощо. Ознакою компетентності є діяльнісний характер. Це здатність особистості робити вибір у конкретних життєвих і професійних ситуаціях. Поняття “компетенція” є дещо вужчим, це сукупність взаємопов'язаних якостей та функцій особистості, інтеграція яких і утворює відповідну компетентність.

Вітчизняні і зарубіжні дослідники визначають багатовимірність педагогічного явища професійної компетентності вчителя. Причому існують погляди, згідно з якими це поняття розглядається як сукупність різних видів компетентностей та/або компетенцій (така тенденція сьогодні використовується при створенні освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників вищої школи та розробці освітніх програм підготовки бакалаврів та магістрів). При застосуванні іншого підходу, у професійній компетентності вчителя науковці виділяють різні структурні компоненти його професійної діяльності, які прямо корелюють з компонентами готовності до роботи.

Професійна компетентність вчителя біології профільної школи – це багатокомпонентне інтегральне особистісне утворення, яке є основою для виконання ним професійних обов'язків в сучасних мінливих умовах профільної організації навчання, різноманітності його форм, моделей, напрямів, профілів, рівня викладання та структури навчального предмету, орієнтації учбового процесу на професійне і соціальне самовизначення випускників. Професійна компетентність

вчителя включає багато компонентів, серед яких провідними є: мотиваційно-ціннісний (потреби, інтереси, цілі професійної діяльності); когнітивний (професійно значимі знання), діяльнісний (гностичні, комунікативні, організаційні, проєктивні, управлінські, діагностичні, здоров'язберігаючі професійні уміння і навички) та особистісно-рефлексивний (значущі психологічні та соціальні якості особистості вчителя).

Професійна компетентність вчителя біології профільної школи розвивається і вдосконалюється у процесі творчої педагогічної діяльності за умови прагнення до безперервної самоосвіти протягом життя.